

Gaziel, el periodisme de grup

Agustí Calvet i Pasqual —«Gaziel»— va nèixer a Sant Feliu de Guíxols el 1887. Ara en fa cent anys. Gaziel donà a «La Vanguardia» la marca de fàbrica que l'ha fet com és.

Ramon Barnils en parla.

Ramon Barnils

Si n'arriba a ser, d'important, Gaziel, i si n'arriba a ser, de sòlida, *La Vanguardia*, que aquest diari s'ha sentit en l'obligació de dedicar a qui va ser un dels seus directors més importants més d'una pàgina, amb motiu dels cent anys del naixement de l'il·lustre ganxó.

A més d'haver estat un gran director de diari, Gaziel va donar definitivament a *La Vanguardia* la marca de fàbrica que n'ha fet el diari imprescindible: liberal i conservador —més liberal quan governen les dretes de tota mena, més conservador quan al poder hi ha les variades esquerres.

I ha estat simptomàtica la pàgina i escaig dedicada per *La Vanguardia* a Gaziel perquè aquest, a més d'haver-li imprès caràcter per sempre, va escriure una *Història de La Vanguardia* imprescindible per conèixer el país on vivim i com funcionen els seus òrgans més decisius. Aquesta *Història* és, al mateix temps, el màxim elogi i el màxim atac a l'esmentada institució periodística, fins al punt que quan, fa uns anys, Maria Aurèlia Capmany va reeditar el llibre en una col·lecció que dirigia, *La Vanguardia* va vetar el seu nom i la va fer màrtir de la llibertat d'expressió. Tot li sortís igual de bé, a la populosa polifacètica.

Gaziel i Pla

Com Pla, Gaziel va ser un dels primers periodistes preparats segons requeria el segle al nostre ofici: universitari, amb cultura, per a ell el periodisme era sobretot un mitjà de comunicació i d'informació, a partir de la pròpia i inevitable ideologia, i mai a fi de fer política en el sentit baixament periodístic de la paraula. La

línia encetada a Anglaterra al segle XIX per *The Times*, de Londres —els fets són indiscutibles, les opinions són lliures—, tan discutible ara com insuperada de moment, va tenir en Gaziel un decidit servidor i un eficaç realitzador. Pla tenia el concepte individualista del periodisme, i Gaziel l'altra gran cara de l'ofici: el periodisme com a empresa col·lectiva, el periodisme com a resultat d'una redacció.

El periodisme contemporani de Pla i de Gaziel era aquí, en general, format, per un cap, de morts de gana, escriptors frustrats i agents propagandístics d'un o altre partit, d'un o altre personatge, d'un o altre grup d'interessos no pas públics; i per l'altre, d'in-

tel·lectuals, genis i àrbitres culturals i polítics que *baixaven* al camp del periodisme des de les seves altures. Gaziel i Pla, cadascun per la seva banda —no es van conjuntar mai en la mateixa empresa— van situar el periodisme al lloc que li correspon, van treballar el periodisme dins del seu terreny propi i amb l'altura que se li adiu, ni més amunt ni més avall, desproveïts de complexos tant se superioritat com d'inferioritat.

Informar com escriure

Aquesta «normalització» de l'ofici i l'establiment de la categoria del periodisme van permetre a l'un i a l'altre —en el cas de Pla, assistit del geni literari— fer un periodisme de tanta qualitat literària com la d'un escriptor. Exiliat primer fora i després dins del país, per uns i altres tant durant la guerra com després —Gaziel va morir el 1964— ens va donar a la segona part de la seva vida un seguit de llibres de prosa modèlica, perfectament imitable —és a dir, esplèndidament periodística—, sobre la seva vida i alguns dels seus viatges i de les seves idees.

No pas menystingut sinó, allò que és pitjor, ignorat per l'esquerra (?) dominant, amagat per la seva (?) dreta —les seves borratxeres i els escàndols públics als carnivals de Barcelona, quan els carnivals eren seriosos, són tan reals i llegendaris com l'espionatge del seu col·lega Pla—, voldria acabar amb una nota personal sobre Gaziel: la narració dels seus amors a París i el retrobament de la dona al cap de molts anys en circumstàncies fortuïtes són unes de les pàgines de més altura, de més profunditat, més humanes i més demostratives de la bondat última d'això que en diem literatura que he trobat mai. □

Portada commemorativa dels cent anys de «La Vanguardia».